

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА**

ФАКУЛЬТЕТ МИСТЕЦТВ

В.о. ректора

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Надія ДРОБИК
26 квітня 2024 року

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 025 МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО
при вступі на навчання для здобуття ступеня «Доктор філософії»**

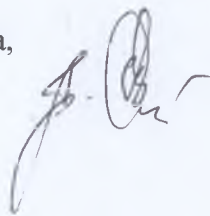
Тернопіль, 2024

Програма вступного випробування зі спеціальності 025 Музичне мистецтво при вступі на навчання для здобуття ступеня «Доктор філософії» / Бобик Л.Й., Водяний Б.О., Смоляк О.С. – Тернопіль: ТНПУ, 2024. – 8 с.

Програма розглянута, схвалена і затверджена на засіданні кафедри музикознавства та методики музичного мистецтва

17.04.2024 року, протокол № 10.

Завідувач кафедри,
гарант програми, кандидат мистецтвознавства,
професор кафедри музикознавства
та методики музичного мистецтва

Богдан Водяний

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Однією із передумов підготовки висококваліфікованих фахівців третього освітньо-наукового рівня (доктор філософії) в Україні є реалізація системою вищої освіти України принципів єдиної Європейської зони вищої освіти.

Основним завданням підготовки фахівців музичного мистецтва третього освітньо-наукового рівня є формування вміння орієнтуватися в потоці мистецької навчальної і наукової інформації, критично її осмислювати, узагальнювати, систематизувати і застосовувати у практичній діяльності.

Фахове вступне випробування передбачає перевірку загальнотеоретичної підготовки вступників з основних музичних дисциплін.

До програми введені найважливіші загальнотеоретичні питання з історії музики та музичного виконавства, що передбачені навчальними планами зі спеціальності 025 «Музичне мистецтво».

Вступники під час проходження усного фахового випробування повинні виявити: розуміння теоретичних положень музикознавства; знання з історії розвитку музичного мистецтва та виконавських форм і жанрів; вільне володіння науковою термінологією у сфері музичного мистецтва.

Екзаменаційні питання

1. Основні напрямки розвитку середньовічної музичної культури. Українська церковна монодія.
2. Бароко в українській культурі XVII – першій половині XVIII ст. (творчість М. Дилецького та ін.).
3. Нові стильові тенденції в українській духовній та світській культурі другої половини XVIII ст. (на прикладі творчості М. Березовського, Д. Бортнянського, А. Веделя та ін.).
4. Національне Відродження в українській музичній культурі кінця XVIII – першій половині XIX ст. і особливості його прояву в музиці.
5. Роль М. Лисенка в українській музичній культурі: оновлення жанрової системи та стильові інновації.
6. Проблема композитор і фольклор в українській культурі XIX – початку XX ст.
7. Нові стильові тенденції у розвитку українського музичного мистецтва кінця XIX – початку XX ст. (творчість М. Леонтовича, К. Стеценка, Я. Степового, С. Людкевича).
8. Становлення національного симфонізму як важливий чинник формування української культурної ідентичності. Творча особистість Б. М. Лятошинського.
9. Новий погляд на український музичний фольклор та шляхи його перетворення у творчості Є. Станковича, Л. Дичко, М. Скорика, В. Зубицького, В. Степурка та ін.
10. Міфологія як культурний концепт у музичному мистецтві другої половини XIX століття.
11. «Нова фольклорна хвиля» в українському музичному мистецтві.
12. Сучасні підходи до розуміння спадщини І. С. Баха. Особливості індивідуального прочитання композитором традицій барокової музичної культури.
13. Оперний театр у культурі Просвітництва: оперна творчість В. А. Моцарта.
14. Л. Ван Бетховен у світовій культурі минулого та сучасності: огляд наукових концепцій творчості митця.
15. Експресіонізм як важливе явище музичної культури першої половини XX століття: витоки, філософська платформа, головні естетичні принципи, ідейно-художня спрямованість проблематики творів.
16. Нововіденська музична школа та її роль в розвитку музичного мистецтва XX ст.: спільні та індивідуальні творчі пошуки А. Шенберга, А. Берга, А. Веберна.
17. Музичний постмодернізм у локальних і глобальних виявах сучасного мистецтва.
18. Опера XXI ст.: стильові та жанрові особливості.
19. Музична культура Польщі в другій половині XX ст.: творчість Вітольда Лютославського, Кшиштофа Пендерецького, Генрика Міколая Гурецького, Войцеха Кіляра.
20. Поєднання здобутків західноєвропейського мистецтва та традицій як головна риса музичної культури країн Азії: творчість Кара Караєва, Гії Канчелі, Авета Тертеряна.
21. Музична культура Китаю: етапи становлення і розвитку.
22. Композиторська творчість в контексті нової філософії звуку американського експерименталізму (Джон Кейдж, Едгар Варез, Джордж Крам, Генрі Кауелл, Ф. Гласс).
23. Стильові параметри музичної творчості: композитор і виконавець.
24. Особливості творчого методу учасників групи «Київський авангард» В. Сильвестрова, Л. Грабовського, В. Годзяцького, В. Загорцева та ін.

25. Актуальні тенденції сучасної української академічної музики.
26. Формування музично-виконавської версії твору.
27. Типи музичної інтерпретації.
28. Типологія музично-виконавських індивідуальностей.
29. Феномен виконавства у різних видах мистецтва: спільні та відмінні риси.
30. Загальні риси музично-виконавської стилістики доби бароко.
31. Фактори оновлення музичного виконавства у добу класицизму. Естетика романтизму та музичне виконавство XIX століття.
32. Інтердисциплінарні тенденції сучасного музикознавства.
33. Проблема протистояння віртуозності та віртуозництва у музичному виконавстві.
34. Характеристика основних українських музично-виконавських шкіл XX – початку XXI століть.
35. Питання з проблем теорії та історії музичного мистецтва, що пов'язані з темою майбутньої дисертації

СТРУКТУРА І ЗМІСТ ІСПИТУ, ФОРМА ПРОВЕДЕННЯ

Іспит відбувається в усній формі на основі білетів, затверджених головою приймальної комісії. Білет складається з трьох питань з різних галузей музикознавства.

Час на підготовку – 60 хв.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

	Критерії
180-200	Вступник виявляє міцні й глибокі знання з музичного мистецтва; чітко викладає матеріал, використовуючи наукову термінологію, з використанням міжпредметних зв'язків; самостійно аналізує і розкриває закономірності розвитку музичних жанрів та форм виконавства; уміє виокремити проблему і визначити шляхи її розв'язання; добре ознайомлений з музикознавчою літературою; вільно володіє методикою аналізу музичних творів та робить самостійні обґрунтовані висновки.
160-179	Вступник в цілому відтворює навчальний матеріал та відповідає на поставлені запитання, допускаючи незначні помилки у трактуванні наукових термінів при поясненні окремих мистецьких явищ; з допомогою аналізує і розкриває закономірності розвитку музичних жанрів та форм виконавства; виправляє власні помилки; ознайомлений з музикознавчою літературою; володіє методикою аналізу музичних творів, але допускає деякі неточності в обґрунтуванні висновків.
140-159	Вступник розкриває питання навчального матеріалу, допускаючи у відповідях неточності; виявляє здатність виправляти допущені помилки; проводить аналіз музичних творів, користуючись алгоритмом; неповно розкриває закономірності розвитку музичних жанрів та форм виконавства; ознайомлений з музикознавчою літературою; нечітко формулює висновки.
125-139	Вступник неповно відтворює навчальний матеріал, частково дотримується логіки його викладу; відповідає лише на окремі запитання; допускає помилки у відповідях та термінології; частково ознайомлений з основною музикознавчою літературою, знає частину програмного теоретичного матеріалу, але не може застосувати його на практиці
100-124	Вступник відтворює незначну частину навчального матеріалу, дає визначення окремих музикознавчих понять, дає неповну характеристику мистецьких явищ; неправильно трактує окремі положення, допускаючи помилки у термінології; погано орієнтується у музикознавчій літературі.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Андросова Д. В. Стиль фортепіанних композицій А. Шенберга и А. Берга у контексті естетики експресіонізму / Міжнародний вісник: Культурологія. Філологія. Музикознавство. 2013. Вип. 1. С. 150-155. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/mvkfm_2013_1\(1\)26](http://nbuv.gov.ua/UJRN/mvkfm_2013_1(1)26).
2. Антошко, М. Культура музичного мислення країн сходу. *Молодий вчений*, 2019. 6 (70), С. 36-39.
3. Афоніна О. С. Музика ХХ століття. Сучасна українська музика : навч.-метод. комплекс для студ. спец. 8.020205 «Музичне мистецтво», спец. «Музикознавство». Київ: НАКККиМ, 2012. 56 с.
4. Верещагіна О. Є., Холодкова Л. П. Історія української музики ХХ століття. Тернопіль Астон, 2010. 280 с.
5. Гайдучик Д. Синтез народнопісенних та церковно-монодичних витоків у духовних циклах Кирила Стеценка // *Українське музикознавство*. 2013. Вип. 39. С. 164-193.
6. Горенко Л. І. Українська музична культура другої половини XVIII – початку XIX ст. та ідеї Просвітництва // *Теоретичні питання культури, освіти та виховання*. 2010. № 42. С. 27-33.
7. Грабовський Л. О. Борис Лятошинський як симфоніст-романтик (дискусійні думки) // *Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського*. 2015. № 2. С. 3-8.
8. Грачова О. Модерністські аспекти формування української музичної культури // *Вісник КНУКиМ*. Сер. : Соціальні комунікації. 2013. Вип. 2. С. 123-129.
9. Григоренко Е. Г. Джон Кейдж. Творчість. Київ: Муз. Україна, 2012. 228 с.
10. Гудаму А. Академічне вокальне мистецтво Китаю у контексті сучасної музикології. *Культура України : зб. наук. праць / Харків. держ. акад. культури*. Вип. 67. Харків : ХДАК, 2020. С. 89–97.
11. Ігнат'єв П. Країни Азії: особливості культури і побуту. Чернівці : Книги ХХІ століття, 2011. 339 с.
12. Іонов В. І. Категорії жанру і стилю у контексті історіографічного дослідження музично-творчого процесу. *Культура і Сучасність*. № 2. Київ, 2014. С. 88–94.
13. Енциклопедія постмодернізму / За ред. Ч. Вінквіста і В. Тейлора; Київ : Вид-во С. Павличко «Основи», 2003. 503 с.
14. Жаркова В. Мадригали Клаудіо Монтеверді як феномен музичної культури XVII століття // *Мистецтвознавство України*: зб. наук. пр. / Нац. акад. мистец. України, Ін-т пробл. сучас. мистец. К. : Музична Україна, 2012. Вип.12. С.91-96
15. Карпенко О. О. Філософські виміри ідеї абсолютної музики у Ріхарда Вагнера // *Гілея: науковий вісник*. 2016. Вип. 115. С. 144-147.
16. Карчова Ю. І. Історична еволюція форм побутування пісенного фольклору в українській музичній культурі XIX - XX століть // *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв*. Мистецтвознавство. Архітектура. 2011. № 3. С. 175-179.
17. Качмар М. До питання теоретичного аналізу української церковної монодії (на прикладі величання "Архангельський глас") // *Студії мистецтвознавчі*. 2014. Число 1. С. 29-34.
18. Кияновська Л. О. Мирослав Скорик: творчий портрет композитора в дзеркалі епохи Л. : Сполом, 1998. 207 с.

19. Кияновська Л. О. Українська музична культура: навч. посіб. Л. : Тріада плюс, 2009. 356 с.: іл.
20. Коляда І. Микола Лисенко. Харків : ПЕТ, 2015. 126 с.
21. Коновалова І. Ю. Жанрово-семантична еволюція хорової фольклорної обробки в українській музиці першої половини ХХ ст. // *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв*. Мистецтвознавство. Архітектура. 2009. № 1. С. 63-70.
22. Корній Л. П. Тарас Шевченко і Микола Лисенко: націокультурні та музично-стильові рефлексії // *Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського*. 2014. № 1. С. 15-25.
23. Корній Л., Сюта Б. Українська музична культура. Погляд крізь віки. К.: Музична Україна, 2014. 589 с.
24. Лісецький С. Й. Видатні представники українського музичного бароко (творчі досягнення С. Пекалицького і М. Дилецького) // *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2015. № 1. С. 112-117.
25. Лісецький С. Й. Стильові тенденції "неокласицизм" і "неофольклоризм" у музиці М. Скорика // *Культура і сучасність*. 2016. № 1. С. 92-97.
26. Михайлов М.М. Музика Китаю. Київ: Музична Україна, 1961. 33 с.
27. Осмачко Ю. Твори українських композиторів у концертно-виконавській діяльності піаністів діаспори США (друга половина ХХ ст.). Fine Art and Culture Studies. Луцьк : Видавничий дім «Гельветика», 2022. Випуск 2. С. 48–56. URL: <http://journals.vnu.volyn.ua/index.php/art/article/view/580/529>
28. Немкович О. М. Перші шевченкознавчі розвідки Станіслава Людкевича в контексті української культури кінця ХІХ – початку ХХІ століть // *Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського*. 2014. № 1. С. 51-60.
29. Павлишин С. С. Американська музика. Львів : БаК, 2007. 316 с.
30. Самойленко, О. (2003). Інтердисциплінарні тенденції сучасного музикознавства. Науковий вісник НМАУ імені П. І. Чайковського, 29, 64–79.
31. Скворцова Н. Специфіка втілення голосінь весільно-обрядового циклу у творчості сучасних українських композиторів (на прикладі творів М. Скорика та О. Козаренка) // *Київське музикознавство*. 2013. Вип. 46. С. 116-120.
32. Тилик І. В. Релігійно-містичні аспекти творчості А. Веделя // *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України*. Серія : Філологічні науки. 2015. Вип. 225. С. 91-100.
33. Українське бароко та європейський контекст: архітектура, образотворче мистецтво, театр і музика / Ін-т мистецтвознав., фольклору та етнографії ім. М. Т. Рильського; відп. ред. редкол. О. К. Федорук. К. : Наукова думка, 1991. 256 с.: іл.
34. Швед М. Б. Тенденції розвитку міжнародних фестивалів сучасної музики. Львів : Сполом, 2010. 440 с.
35. Ярмо М. Сучасна методологічна модель інтерпретації персоніфікованого внеску визначних композиторів межі ХІХ-ХХ століть у формування національної самосвідомості української музичної культури // *Українське мистецтвознавство: матеріали, дослідження, рецензії*. 2011. Вип. 11. С. 270-27.
36. European Journal of Musicology (EJM). Internet publication based at the University of Bern, Switzerland (ISSN 2504-1916). URL: <https://bop.unibe.ch/EJM/about>
37. Journal of Musicological Research. Publishes research on all aspects of the discipline of music, including historical musicology, style and repertory studies, music theory and music

education. URL: <https://www.tandfonline.com/journals/gmur20>

38. Musicologist. International Journal of Music Studies. URL: <http://musicologistjournal.com/archive/>

39. Musicology NOW. An online platform for sounds, words, and ideas from the American Musicological Society. URL: <https://musicologynow.org/articles/>

40. Nicolas Ruwet, Mark Everist. Methods of Analysis in Musicology. Source: Music Analysis, Vol. 6, No. 1/2 (Mar. - Jul., 1987), pp. 3-9+11-36 Published by: Wiley Stable. URL: https://www.hugoribeiro.com.br/biblioteca-digital/Ruwet_Everest-Methods_Analysis_Musicology.pdf